

**OLGUD AN NALPUR
NAN ADAGWIN BABLUY**

Stories from Far Places

**Summer Institute of Linguistics, Inc.
Translators Publishers**

1985

Translated by Francis Poligon
and Len Newell

Funds for the production of this publication
were provided by the United Nations
International Childrens Emergency Fund
(UNICEF).

Published
in cooperation with
Bureau of Elementary Education
and
Institute of National Language
of the
Ministry of Education, Culture and Sports
Manila, Philippines

Additional copies of this publication
are available from:

Book Depository
P.O. Box 2270
Manila 2801

A Storybook in
Eastern Ifugao
39.21-885-3.4C 54.150P-856048B
ISBN 971-18-0009-8
Printed in the Philippines
IBAS02.LI

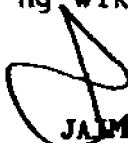
PAUNANG SALITA

Ang isang katangiang masasabi tungkol sa Pilipinas ay ang pagkakaroon nito ng iba't ibang pangkat etniko na nag-aangkin ng kani-kanilang wikang katutubo. Gayon man, ito'y hindi naging balakid sa pag-unlad ng bansa, bagkus nagpatibay pa nga sa pagbubuklod at pagkakaisa ng mga mamamayan tungo sa pagkakaroon ng isang diwang panlahat.

Ang aklat na ito ay isa sa serye ng ganitong uri ng mga babasahing inihahanda para sa higit na ikalilingang ng mga kaalaman, kakayahan, kasanayan, pagpapahalaga at pagmamahal sa sariling wika ng mga mag-aaral.

Sinikap na malakipan ang aklat ng mga paksang inaakalang magdudulot ng malaki at makabuluhang kapakinabangan sa mga gagamit nito. Sa paghahanda ng mga ito isinaalang-alang ang mga pangkalahatang layunin ng bansa. Isinaalang-alang din ang mga pangkasalukuyang pangangailangan ng mga mag-aaral sa pagpapalawak at pagpapayaman ng kanilang talasalitaan, paglinang ng kakayahang gumamit ng wikang gamitin at wastong pagsulat nito. May inilakip ding mga pagsasanay na inaakalang makatutulong sa mabisang pag-aaral ng wika. Matitiyak na ganap na nilang natutuhan at nauunawaan ang wika kung ito'y buong katalinuhan na nilang natatalakay sa klase at naiugnay o nagagamit sa tunay na buhay.

Nagagalak ang Ministri ng Edukasyon, Kultura at Isports sa pagkasulat ng aklat na ito taglay ang matapat na hangarin at mithiing lalo pang mapataas ang uri ng edukasyon ng mga mag-aaral at nang makasulat din sila sa pamamagitan ng pag-aaral ng sariling wika. At inaasahan din sa gayon, ang madaliang pagkatuto ng bawat mag-aaral ng wikang pambansa.



JAIMÉ C. LAYA

Minister ng Edukasyon, Kultura at Isports

NAN ULGUD DI GAYANG YA NAN PANNUMAN

Wada anu han gayang, ya hay ugalina ya un ay mangana'anap hi onona ya inumonah abigabigat. Ya hin'alina ya waday ongol an ugaw at an amin nan wangwang ya nun'atdu'. At henen gayang, ya imbigbigatnan umuy umana'anap hi inumona, mu mi'id ah inah'upana. Ya la'tot ya mun'ugung hi inuwawna, ya alyonay do'ol di udumnah nun'atoy ya nahnotday matagu.

Ya numpattu' an nimnomnonomnom hi atona, an umuy mun'anap hi uminumana, mu mi'id ah ninomnomnah mabalin hi atona. At impadehna mah an umuy manganap, mu mid olognan bumataan ti un miyoh'ohay hodohdana. At nun'ohop hinan hapang den ayah'op an ayiw ta way atonan humodohda ti magadyuh an matoy.



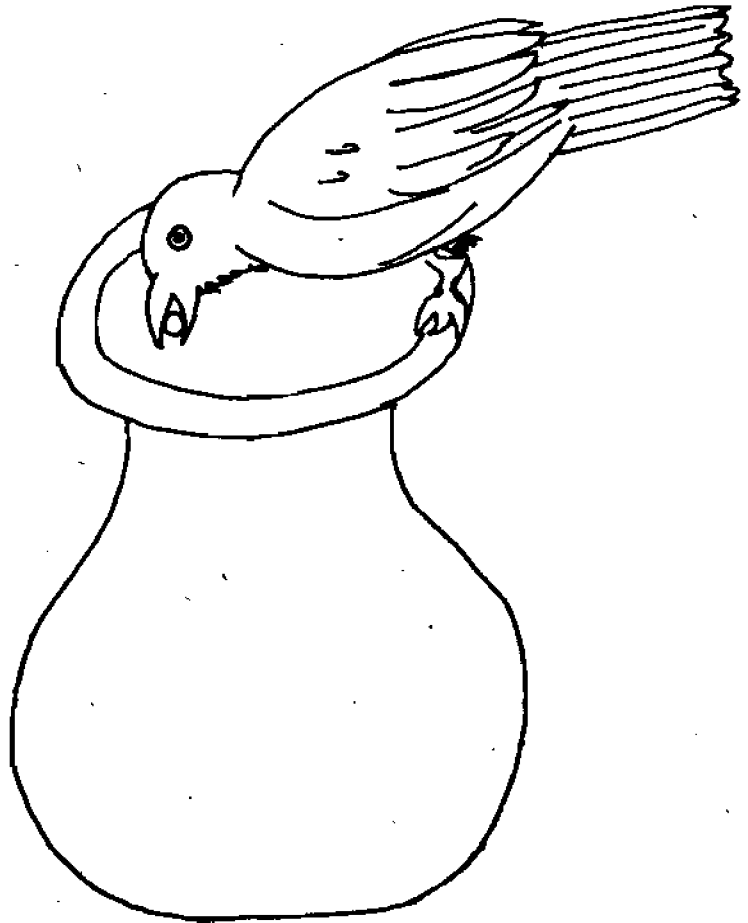
Ya unat munwingngiwingngin mannig hi
inumona ya umipano'h'a ti wada han pannuman an
nipabun eden wadanah nan inalahan, ya mid
am'amungit hi nunbitu. At mid ita'otna, at
nun'ohop ta ihamadna ta olom ya un hay.
pun'inuman nan tatagu. Ya unat goh nun'ohop
hinan luta ya inhamadnan mannig ya waday
itang hi danum hi doleppoy den pannuman.

At impadahnan uy'uyon di hobatnan
uminum. Mu naligat ti adi pa'agagwuy hinan
danum an wah bunolna. At impadahnan amin di
abalinana, mu mi'id ologna damdama.

At munnomnom goh hi waphod hi atona. Ya
unat goh na'amtang ya waday ninomnomna ya
alyonay unna ittuwan hinan i'itang an batu ya
nan bungan di ayiw. At hiyah ne inatna, at
nunhobatna nan babatbattu ya nun'ittunah nan
pannuman. Ya den wan mapnu, ya uminum mahkay,

mu gah'in unna inat hina ya un mabalin mahkay
an uninum. At na'aan di uwawna ya matagu.

**Ta''on un nan madadawoh an ihtima
ya mumbalin hi pumhodan**



Mipibaag:

1. Hay tamun nin di gayang hi abigabigat?
2. Anaad nin ta umuy umana'anap nan gayang hi danum?
3. Mu heden gun ayan nan gayang an mun'anap hi danum ta mid ah'upana, ya hay gunna nin inat?
4. Hay inat nan gayang an nanginum hidin danum hinan pannuman an adagwi?
5. Ya ta'on un nan madadawoh an ihtima ya hay pumbalinana nin?

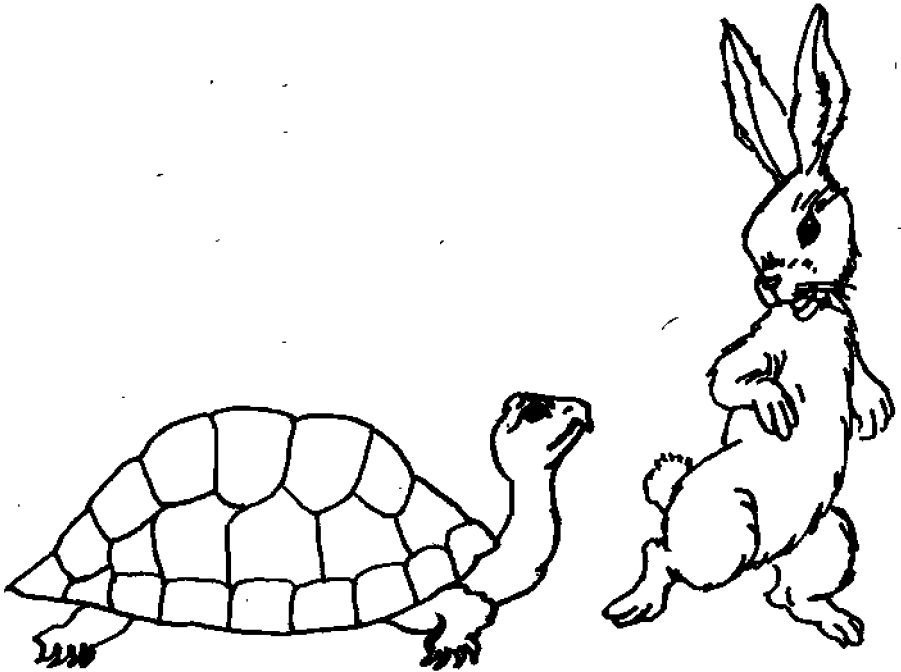
Tobal:

1. Manganap hi onona.
2. Ugaw at mi'id danum.
3. Gun munnomnom.
4. Nun'ittuwanah batu ya bunga.
5. Pumhodan.

ULGUD AN HAY AAT DA KUNIHUN BA''UL'UL

Wa han ohay algaw anu, ya immuy hi
Kunihun Ba''ul'ul ya umamlo'amlong ya
mumbagtun alyonay un oha hiyan nalmu an
ma'abbi'ah ya un nan udumna, an mi'id ah ohah
animal hi nangabak ay hiya. Ya alyonay,
Namamah un omenghah ten odol'u, at mi'id ahan
ah ohan da'yuh mangabak ay ha''in. At wada
mah di ohan da'yuh mamhod an mi'yapput ay
ha''in?

Mu hay nambal enen inalina, ya hi
Ba''ul'ul. An alyonay, Ten mid ah ohah tun
ni'yibba' hi mamhod, at un ha''in di
mi'yapput ay he''a. Ya alyon anu Kunihuy,
He''a ya immnannung an un'a mahanul. He''a ya
nalogoy'a an umadap, at adi ahan mabalin hi
un'a mi'yapput ay ha''in. Ya alyon Ba''ul'ul
di, Heten alyo' ya bo'on hanul. At ete''atan
mun'apput.



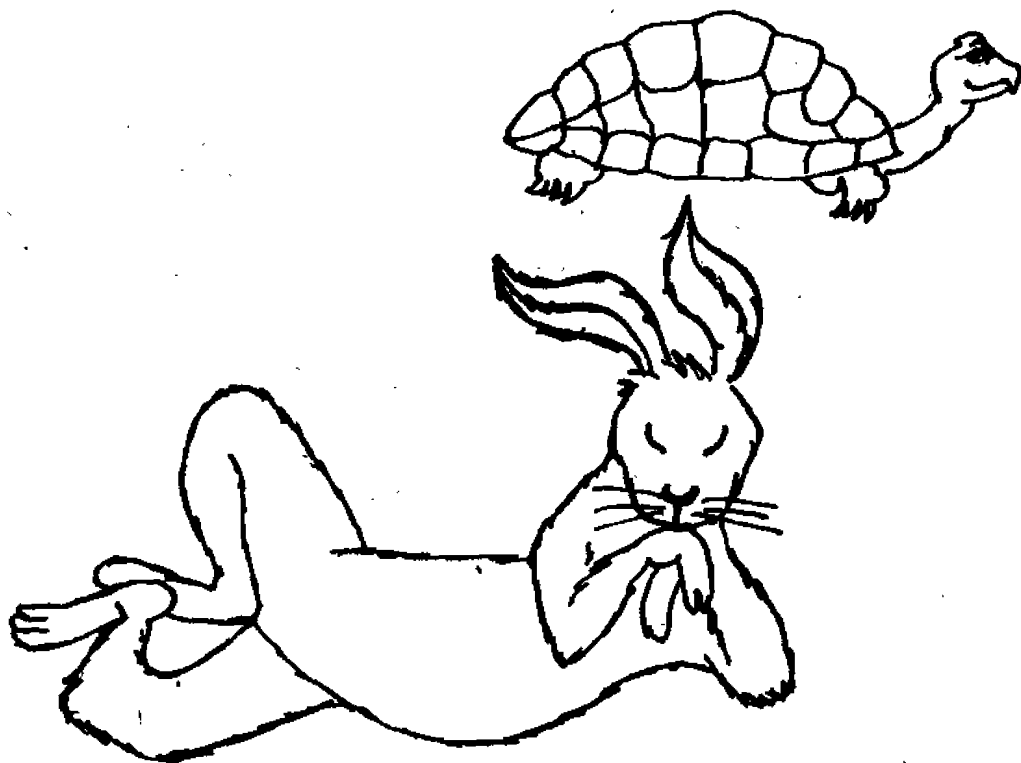
At nundadaandan mangete''an den na'uleh
hinan pangete''anda, ya unat goh ente''adan
tumagtag, at hi Kunihu ya timmagtag, ya heden
tumagtaganda ya munbinti' nan lutah aton nan
kunihun tumagtag at mun'ahabuagan hi

Ba''ul'ul. Ya nunwingih Kunihu ya mun'alín
alyonay, Hay pagamulam ya anggay ya nan
ipa'alihbu''un tun luta, mu agad itutulidmu
ti tuwalid mi'yabbak'an ha''in. Ya tembal
Ba''ul'ul an alyonay, Heten pi'yapputa' ay
he''a, ya itutuluytaat an umuy. Mu bo'on ad
ugwan di pangipa'annungan hinan pumbagtuam ta
awnid atamanta nan pangipogpoganta.

Ya heden kunihu ya binataanah
Ba''ul'ul an immadagwi ya alyonay, Hay wadan
nin Ba''ul'ul? Ya na'amtang ya alyon han
kunihuy, Hay maphod hi ato' ya molo'a' hi
na'amtang ti kahup ya un umalih Ba''ul'ul, ya
hay inila' ya adi pa''abak ay ha''in damdama.

At nolo' henen kunihu, ya na'allo'an. Mu
heden ba''ul'ul ya agguyna inta'ta'dog, an un
gun umu'umuy. Ya palpaliwana ya inah'upanah
den nolo'an nan kunihu an magadyuh hinan

pogpog di pangita'doganda. Ya unat goh
tinnigna nan kunihun nonollo' an ongol di
angguludna, ya alyon Ba''ul'ud di, Okod hiya
ti alyonay un mangabak.



Ya unat goh na'antang ya inatamanah den
nitulag an pangita'donganda. Ya timma'dog hi
Ba''ul'ul ya mun'ali an alyonay, Nomnomom di
umabakam, Kunihu, ti ten magadyuh an
ma'abak'a.

Ya nabannangon hi Kunihu ti dengngolna
din alin Ba''ul'ul. At hiya ya nalanna''uy ya
ente''anan tumagtag, mu hay atonan tumagtag
ya punnaudona ahan, mu mid mabalinan umabak
ti hi Ba''ul'ul ya wagwah dih nan natulag an
pangita'doganda.

**Hay ibalinan di mumbagtu ya
bumain hi angunuhna.**

Mipibaag:

1. Heden ohay algaw hi immayan Kunihun Ba'ul'ul, ya hay ngadan nin di inalin kuniuh aatna?
2. Hay namhod nin an ni'yapput ay Kunihu?
3. Ya unat nun'apputda, ya anaad ta na'abak hi Kunihu?
4. At hay nangabak mah?
5. At hay aat mah nin nan umat ay Kunihun mumbagtu?

Tobal:

1. Alyonay hiyay ma'abbi'ah.
2. Hi Ba'ul'ul.
3. Oo, ti nolo'.
4. Hi Ba'ul'ul.
5. Bumain hi angunuhna.

ULGUD AN HAY AAT DICK WHITTINGTON

YA NAN PUHANA

Hidin penghana anu ya wada han unga an hi Dick Whittington di ngadana, an nunhituh nan it'ittang an babluy hidi ad England. Ya agogohgoh ti nguhu an nun'umu'utun an munligat ti mid onona. Ya nan tatagun nunhitun den babluy ya nun'awotwotda, an munligatdan munhabal hi pi'taguanda, mu ta'on ya adi umda damdama. At inyal'allanan mi'id ologdan mamadang eden nguhu. At hi Dick ya agogohgoh an huminahinaang. Ya nun'apa'i gina'una, ya mi'id ah mabalin hi punhapulanah mun'olog hi tanudnah pi'taguana.

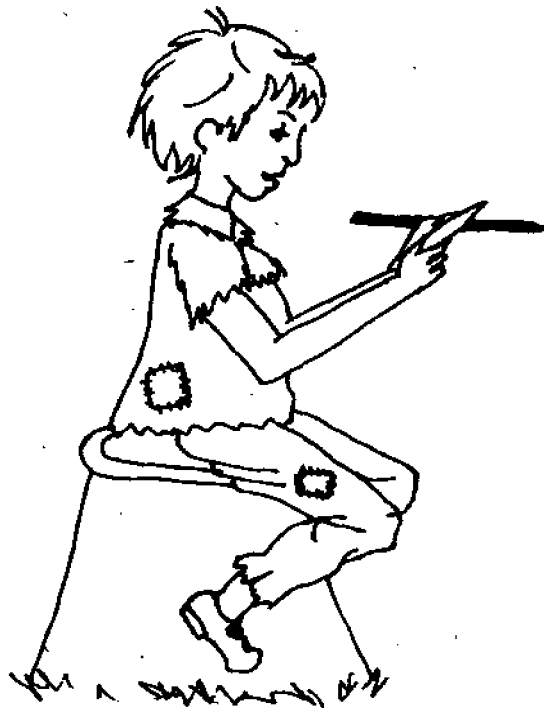
Ya ta'on un naligat di punligatana, mu gun mi'yam'amlong damdamah abigabigat ya nala'eng goh an unga. At hiyah ne dimmalat hi nabadangana. Hay wah nomnomnah abigbigat ya alyonay, Olom ya umangunuh at waday ah'upa'

hi maphod hi haed'u at olom ya ha''in
mumpapto' hinan tatagu. Ya nan umu'uddum ya
waday mangiliendah malpuh nan ongol an Babluy
ad London, an gun mangulgud hi aat di
amaphodan nen babluy an nalpuwanda. At hi
Dick, ya manoh'a ahan hi nanggolana ti
alyonday, An amin nan tataguh di ya
adadangyanda ya ma'ahhalimunda, ya gunda
mun'am'amlong an bumahbah, ya ma'abbehtada.
Ya nan udumnan umalin mangili ya inulgudday,
Nan kulhad London ya nun'abalitu'an.

Ya alyon Dick di, Gulat hi unna' umuy
enen ongol an babluy, ya hay ato' ya un'u
le'don an amin ad London ya inummala' hinan
balitu' at hiyay ila'u' hi mun'olog hinan
mahapul'u.

Ya alyon daden tatagun nun'ulgud di,
Immannung an amin hanan inulgudmi.

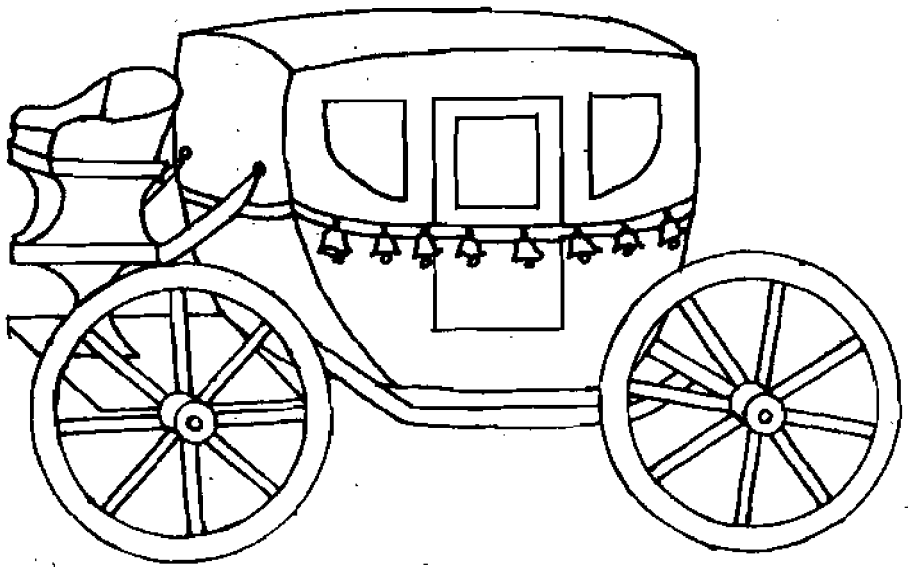
Mu nan udumnan ungunga ya gunḁa immuy hidid
London at iniladay aatna. At kikkikiyanda
hiya ti iniladan agguy immannung hanan
na'ulgud. Ya hay inalida ya alyonday, Hodom,
Dick, ta awnid dumu'du''oy nan hu'im, ti
da'mi ya du'du''oy ami ya un he''a. At adi
mabalin ay he''ah umuy munle'le'od ad London.



Ya alyon Dick hi nomnomnay, Makulug kan hanan inalida. At lumugwah punnomnomana. Ya alyonay, Anuud nin ya un'u olog an umuy munle'le'od ad London?

Ya wada han ohay algaw ya tinnig Dick han ongol an kalesa an guyudon nan walun o''ongol an kabayu an mapmaphod di tigawna ya na'al'altian hi do'ol an kengkeng. Ya ma''aphod hi donglon nan gangoh nan kengkeng ta way adida humigaan. Ya heden kalesa ya inta'dognah nan nigadyuh ay Dick. Ya mun'am'amlong ti mid ah tintinnignah umat hinan kabayun na'al'altian. At immuy neheggon ay dida ta hamadonan dongdonglon nan ul'ulgudonda ya ma''am'amlong ti dengngolnan ad London di umayanda.

Ya immuy niyappad hinan tawan di kalesa ta ibagbaganay aat di ad London. Ya unat goh



lempahnan hinamad nan inalida, ya intulidnan
immuy eden ad bagin den kalesa ta ibaganah un
mabalin ta mi'yuy ay dida.

Mu heden ad kalesa ya adina abuluton. Mu
unat gob denggolnay aat Dick hi inulgud nan
tatagu an mid ihinana ya munligat hi
pangngalanah onona ti hiya ya nguhu, at
nuñ'innomnom ya alyonay, Olom ya hidi ad
London ya mamanghan di ligatna. At alyonay,
Mabalin an mi'yali'a.

Naligat hi Dick hi itnud ti adagwi ya nappuhi goh nan kulha. At do'ol di algaw hi nundalananda, ya gunda immiyan hinan ahdomanda. Ya heden kalesa ya ongol ya madamot di nilugan ti do'od di kahon an ayiw ya nan numbino'ob'on an nun'a'uyun, at madamot hi dumalanana. At hene han tagun mangimunihu ya gun pumitaw ta halimunana nan kalesa. Ya gun goh mi'pitaw hi Dick ta bumadang hinan way mahapul hinan naligat an dalan.

Ya unat goh palpaliwanda ya inuhdunganda nan babluy ad London. Ya unat goh magadyuhdah di, ya mun'am'amlong hi Dick ti alyonah nomnomnay, Olom mahkay ya neheggon ya madadyu nan kulha at nalakah owon an adi umat hidin enengwami.

Ya unat goh immatamda, ya endenol Dick heden tagun nangiyuy ay hiyah di, ya alyonay, Okod ayu ten umuya'. At inla''uynan umuy munle'le'od ti pohdonan ihamad nan kulhan nan ongol an babluy ad London an din dengngolnan inalidah un immannung an umipanoh'a ti nun'abalitu'an.

Ya manu ay ni'yuy hi Dick ad London ya ta tigona nan nabalitu'an an kulhan den babluy ya nan tatagun un hay behtay ang'anghadonda. Mu agogohgoh ti nibahhaw nan dengngolnan inulgudda, ti hay pannignah nan kulha ya nun'agalut ya nan tatagu ya inyal'allanan na'agwotwotda ya un hiya. At adina kulugon hi un hiyah de babluy ad London. At intutuluynan gun munti'id ya gun mundadyuh nan numbino'ob'on an kulha ti penhodnan manganap hinan na'ulgud an dengngolnan umipanoh'ah aat ad London.

Ya unat goh dimmaladalan ya la'tot ya nablai ti agguyna inta'ta'dog, ya munhinaang goh, ya umoyo'oyog an mah'aw ti nahdom. Ya mid umayanah umiyanana at un mah nolo' hinan pingit di kulhah nan puun di ayiw. At un timmu'al hi Dick enen nahdom ti nan hinaangna, ti agguynangan hi nowod, ya mun'aphung di matanah lugwa ti nan aat di punligatana.

Ya unat goh nabiggat hi helhelong ya iyal'allanan mah'aw ya iyal'allana goh din hinaangna. Ya do'olday tataguh maluh ya impadah Dick an nun'adaw hi way namihit. Mu nan tatagu ya undaat goh gun lauhan hiya ya mid mambal hi alyona ya adida goh wingiyon henen agogohgoh an ung'ungngan mangedon hi lubungda.

Ya hi Dick ya inyal'algawnan umuy manganap hi bomo'laanah pihhud way ila'unah

onona, mu mi'id ah ohah mumpabo'lan hiya. Ya
ammuna atog hi ayna umana'anapan hi
bomo'laana ya gun ma'ung'ung an umuphat. Ya
wa ay atog ta nan mahdoman malgom hinan
pingit di kulha ya nolo' hidi. Ya wa ay ta
bumangon hinan helhelongan gun mangluy at mid
bi'ahnan dumalan.

Ya hi Dick ya intulidnan anuhan an
ul'ulodyon an mundaldallanan hinan kulhan
wadan nah o''ongol an mun'aphod an baluy. Ya
hin'alina ya tinnigna han mataban babain
pimmitaw an hay tamuna ya tagalan munhaang.



Ya tinnig Dick henen tagala, ya wumigwiwigwig di hu'ina an magadyuh an matu''in. At alyon Dick di, Mabalin an badanga' he''a?

Ya tembal den tagala ya pinahiwnah Dick an alyonay, Ammunakkay dan an un'a udot napayad ya na'ung'ung'a, at mid abalinam.

Ya heden punhapitanda ya limmahun heden ad baluy, an hi Mr. Fitzwarren. Ya tinnignan mi'haphapit heden tagalanah nan na'ung'ung an unga ya agogohgoh di pannigna. Ya iyal'alu'nan bagan hi Dick an alyonay, Ngadan di mahapulmun unga?

Ya tembal Dick an alyonay, Ha''in ya nidugah di ligat'u, an dinuway algaw un immana'anap hi puntamua' ta way angana', ya mi'id ah inah'upa', ya ten la'tot ya adia' umdan mangitulid eten hinaang'u.

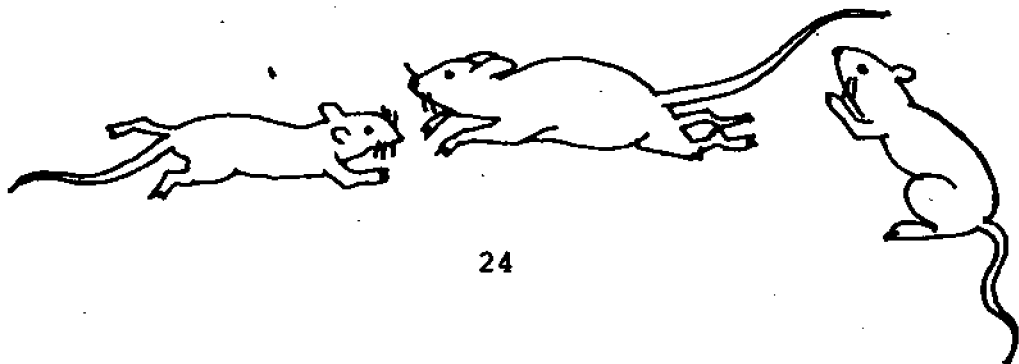
Mu hi Fitzwarren ya ma'ahhimo an tagu, at inggohgohanah Dick. At enehgopnah de han unga ta pinanganah maphod. Ya inalinan Dick ta middum an mi'tamuh nan tagalan munhaang.

Mu unat goh dengngol nan tagalah ne, ya adina pohdon ti iyod'odnay panukatandan hiya. At impaligatnah Dick eden pi'tamuanah di. Ti hay gun aton den babain ibbanan tagala ya gunna ibungobungot hiya ya gunna goh bainon. Mu hi Dick ya unna ene'edpol ti heden babai ap'apunah an amin hi tamuna. Ya hay oha goh hi iyabohol den apuna ya nan panadyo'an Mr. Fitzwarren ay Dick.

Ya wada anu han imbaluy Fitzwarren an balahang an hi Alice. Ya wa han ohay algaw ya immuy hinan kuhhina ya tinnighah Dick an punhaplat de han babain apuna. At immuyna

imbaag ay amanah de han na'at ti inilanan
mi'id ah imbahhaw Dick hinan tamuna ya
inilana goh an un gangayna an un palewahan ne
han apuna. Ya unat goh ininnilan amanah nen
na'at, ya winalninganah den munhaang ta adina
ipidpidwah nen inatnan Dick mahkay. At
natugun mahkay henen apuna ti tuma'ot, at
maphod mahkay di pi'tamuan Dick.

Mu wada damdamay ohah inat nen apuna ti
impilahhinah Dick hinan baun baluy an
nido'lan di do''o. Ya heden ihinanah di ya un
tumutu'al, hi a'uga'ugab ti ipatu'al nan
do''o. At hay wah nomnomna ya alyonay, Adyu'a
hi un way indatdah pihhu ta nguminaa' hi puha
ta way mampap hinan do''o.



Ya la'tot ya waday itang hi hinayupnah
pihhu, at immuyna inla'uh puhana, ya
inyanamutnan deh nan ihinana ya hinalimunahan
den puhana. Ya henen puha ya maphod an
madanopap hi do''o, at unna palpaliwan ya
napuh din do''o, an numpatoy nan puhan Dick
Whittington. At malenggop mahkay hi
a'uga'ugab.

At hi Dick ya ibilangnah de han puhana
hi paddungnay ibana, ti anggay hiya hi
pi'ligwana. Ya nginatnanah nen puha ta hi
Galit. Ya wa ay ta nan mahdom hi alpahan di
tamun Dick ya inhihi'alnay aat Galit ti
homehenood an mun'a'amang hi umatamanah
dolada. Ya wa ay ta umatam hi Dick ya
ma''amlong an manamun hiya an gun mungngeew
hi Galit ti munlungdayah un ahup an umanamut.
Ya hay aat di alo'andah nan mahdom ya
munheggonda an umat hinan nahamad an
nunligwa.

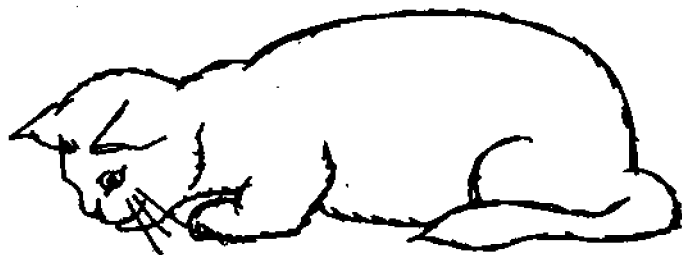
Ya wada han ohan algaw ya inayagan Mr. Fitswarren an amin nan tagalana ya inalinan diday, Waday pohdo' an ibaga' ay da'yu ti nan pupul'un mungngadan hi Unicorn, ya ipadehnah ma'et an umuy hinan udumnan babluy an munla'u. Ya nakalgaan hi numbino'ob'on hi mila'u. Hay pohdo' ya an amin ayu ya mumpadon ayuh nan malgom hi mabalin an mila'uh gina'uyu ta nangamung di do'do''ol di ganansanah nan la'un di ipadonah un mumbangngad henen pupul.

At an amin nan tagalana ya ongol di immamlongandan alyonday immannung kan he'a an ma'ahhimo' henen apuda ti agguyna naliwan dida. At an aminda ya nun'ipadonday hinohhah nan gina'udan iniddumdah nan kalga. An anggay hi Dick hi mi'id di pi'padona ti mi'id am'amungit hi gina'unaat mid pi'yal'alina. At munlungdaya, mu adina ipa'innila, ti gulat unda innilaon an mid di abalinana at bumain.

Mu nan imbaluy Mr. Fitzwarren ya
inimmatunaña an munlungdayah Dick damdama, ya
inalinay, Hay pi'padonmu mah Dick
Whittington?

Ya hi Dick ya inul'ullayna atog an
nambal an alyonay, Mi'id di pi'padon'u.

Ya dengngol Fitzwarren henen inalina ya
alyonay, Maphod hi un waday pi'padonmu.



Ya tembal Dick ya alyonay, Mu mid
am'amungit hi gina'u' hi pi'padon'u an un
anggay han puhan wan ha''in.

Ya inalin Fitzwarren di, Kan undan adi mabalin an henen puha ya ni'padonmu? Ta olom at ya hiyay way pumbalinanah awnih ma'at hi pumbangngadan tun pupul?

Ya ma'allungdayah Dick, at ul'ulodyonan umuy hinan nihinana.

Ya unat goh dimmatong hidi, ya mun'am'amlong goh hi Galit an manamun hiya. Ya innal Dick heden puha ya inodnanan imbangngad. Ya unat goh indat Dick hi Galit ay Mr. Fitzwarren, ya enlot Galit an mungngeew ti manighiga hi Dick. At mun'aphung di matan Dick hi lugwa, ya pini'pi'nay ulun Galit ya alyonay, Agguy'u he''a hiniganan, ti manu ay ya ta olom at ya ah'upam hay way nahamad di panlimunan he''a ya un nan inat'u.

Ya an amin nan tagala ya abatlandah Dick an hay puhay ipadona.

Mu hi Alice ya alyonay, Ta''ongkay,
Dick, ya adi'a bumain ti hiyah ne mabalinam.
Ya adi'a numonomnom ay Galit ti halimunan nan
mun'endog hinan pupul, ya olom at ya hay
pumbangngadan nen pupul ya he''ay way
gahatna. Ya ta''on damdama ta idata' he''ah
pihhum at nginaam goh di ohah puha.

Ya unat goh impadeh nan pupul ya
inyal'allan Dick an munlungdaya ya umingon
goh, ya anggay da Alice an hin'aman Mr.
Fitzwarren hi way abalinanan mangal'alu' ay
hiya. Ya henen tagalan munhaang ya abohlana,
an iyal'allanay atonan Dick. Ya la'tot ya
himmigah Dick an adi pa''edpol.

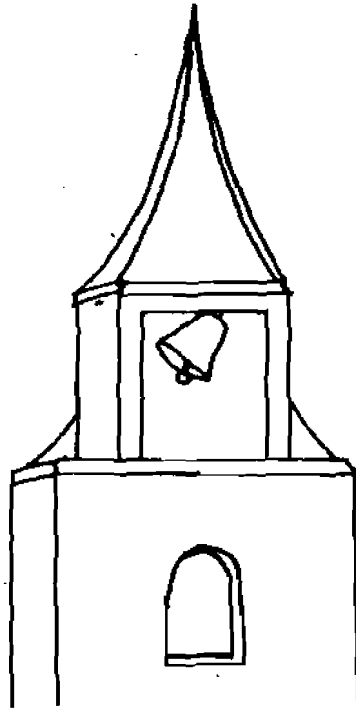
Ya unat goh nabayag hi papannodanda ya
mi'id ah mumbangngad hidin pupul an hi
Unicorn. Ya waday ulgud an nangalih un
numpa''in di ongol an puo'. At hi Dick ya

kimmiyol an muntutuyun nangipiyuy ay Galit
hinan adagwin babluy.

Ya wa han ohay algaw ya inyal'allan nan
tagalay atonan mamohol ay Dick an paligatona,
at ninomnom Dick an lumayaw. Mu helehlong an
agguyda numpangabangon at mid mannig. At
nuntaltalemaan hi Dick hinan gina'una, ya
impi'ugna ya limmayaw ta mi'id ah taguh
bumangon an mannig ay hiya.

Ya unat goh binataananah den nihinana ya
inta'dogna ya inumbun hinan ongol an batu.
(Mu ad ugwan ya nginatnandah nen inumbunana
ta alyonday, <<Batun Whittington>>.) At
nun'eblay hi Dick eden batu hi na'amtang ta
nomnomonay dalan hi pange'wana.

Ya heden inumbunanan mun'eblay ya waday



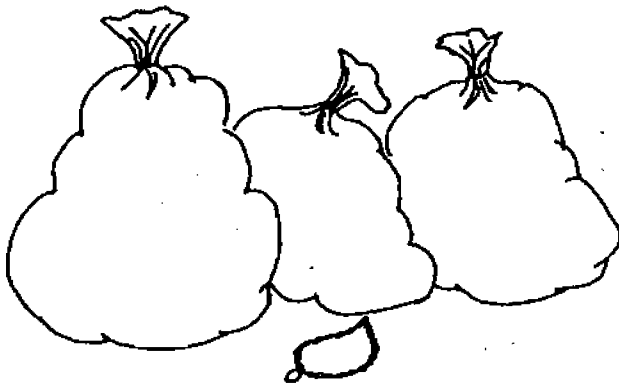
dengngolnah kengkeng di himba'an. At nidugah
di immogyatana, ti henen dengngolna ya ay
ihunay un himmapit. At ihamhamadnan donglon
di alyona ya hay inalin nen hapit ya alyonay,
Mumbangngad'a Dick Whittington, ti mumpitluy
apiliam an mumpapto' ad London. Ya impidwanan
mangalih, Mumbangngad'a Dick Whittington ti
mumpitluy apiliam an mumpapto' ad London.

Ya alyon Dick hi nomnomnay, Ha''in anuy mabagtuh mumpapto' ad London an alyon han dengngol'u. Ya gulat ta ha''in di mumpapto' ad London, at ta''on ya inanuha' nan ato'aton den babain munhaang an ta''on un naligat di atonan mummandal ay ha''in. Ha''in ya nonong ya un'u iyu'uloy ta nangamung di angunuhnah unna' mumpapto'. At mumbanggada' at hinan nihina' ti ten helhelong an agguy na'agwa'ah. Ya gulat ta punnaudo' an umuy at umatama' ya agguy bimmangon nan tagalan munhaang at adia' innilaon.

Ya hiyah ne ay ihunay pidwan di ayan Dick Whittington hidi ad London. At inla''uyna ya punnaudonan mumbanggad. Ya unat goh immatam hi dolada ya maptut di hodohdana ya gun munpagpag di puhuna. Mu heneat ta agguy bimmangon nan tagalan munhaang at agguyna inilah un limmayaw hi Dick.

Ya palpaliwan Dick ya gun maluh di dumminggu ya alyonah nomnomnay, Anaad udot ta namag ya mumpapto'a' ad London? Ya mun'od'od hinan tamuna ya alyonay, Ini ya way ibahhaw'u ya iyal'allan nan tagalan mangpaligligat ay ha''in.

Ya wada han ohay algaw ya numbanggad din mun'endog hinan pupul ya mundenoldan amin din tagalan Fitzwarren ya ma''am'amlongda. Ya hi Fitzwarren ya inayaganan amin nan tagalana ta donglonday ulgudon nan mun'endog hinan pupul. Mu hi Dick ya na'ulingan di odolna ti hay tamuna atog ya hiyay mun'ulah hi banga ya an amin nan nappuhin mahapul hi kuhhina, at mid lugalnan mun'ihu ya nonong ya impadehnan immuy hinan nangayaganda. Ya manu ay aggyun nun'ihu ya un nunhonan nan tagala hiya.



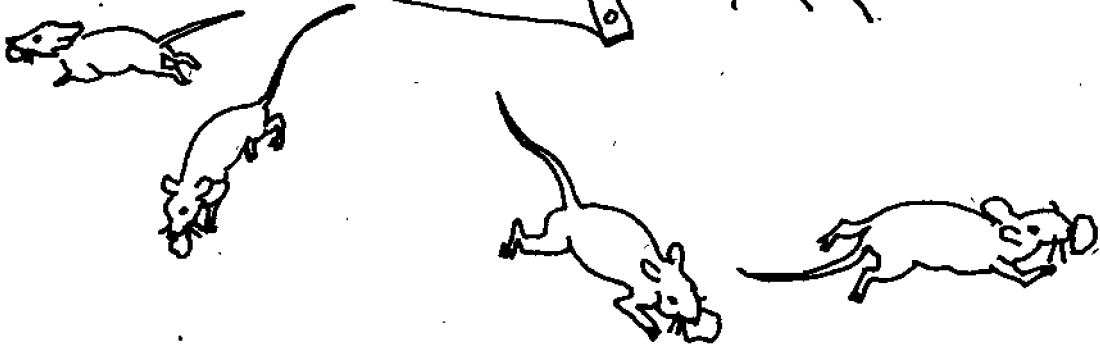
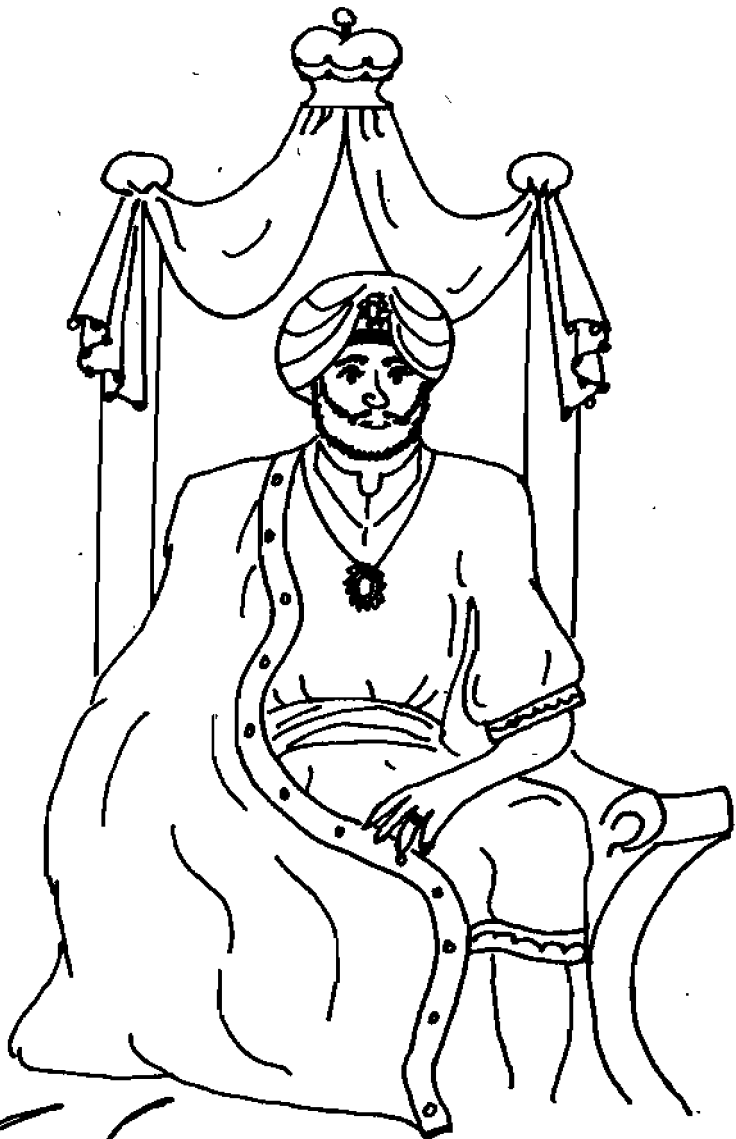
Ya unat goh na'amungdan amin, ya un atog
anu nipingpingngit hi Dick an inumbun hinan
dugu. Ya tinnigna han lamehaan ya waday
nun'ipatang an do'ol hi luyu an nun'apnuh
palata ya balitu'. Ya wada goh di nun'ipatang
hinan dotal an nan nanginan batu an miyammah
hengheng unu nan udumnan nanginan gina'u. Ya
hi Dick ya ihamhamadnan mannig hi un wadah
Galit an imbangngadda. Mu mi'id, at
inyal'allanan munlungdaya. At immuy an
nede'op hinan duguh din inumbunana ta adi
mattig. Mu ta''on ya inhamadnan ingaon din
alyon den mun'endog hinan pupul an hi
Unicorn.

Ya henen mun'endog hinan pupul ya
inulgudnay na'na'at ya alyonay, Nan pupul
tu'un hi Unicorn ya nataktak hinan baybay ti
waday dinamumih ongol an puo'. At agguay ami
immuy hinan babluy an alyonmih ayanmi ti
nun'ilayaw da'mih nan dalluyun at mid
inilamih wadanmin de han gagwan di baybay. Ya
heden puo' ya na'apituy nangibia'ahana, ya
unat goh inugawna ta pimatal din bunut ya
unmi inilan neheggon amih nan pingitna. Ya
unat goh immatam amih pingitna ya ininnilamin
hakup di Barbary nan wadanmi, an nunhituwan
nan tatagun ngadanday Moors an din agguymi
tintinnig hidin hoppopna an anggay ad ugwan.

Ya dida ya maphod hi nangipahi'umandan
da'mi an mid al'ali ya nun'ila'umin amin din
kinalgami. Ya mundenol ami ti do'do''ol di
nunla'udah nan ingnginami ya un din udumnan
babluy an gunmi nunla'uan. Mu wada han

nidugdugah an umipanoh'a ya un heten
inulgud'u at ihamadyun mangngol ta ulgudo' di
aatna.

Heden na'at, Ya unat goh nalpah an
inla'umin amin, ya waday impaad han alin
mumpapto' eden babluy an alyonay un ami umuy
an umiyan hi dolana. At hiyay immayanmin
immian, mu nahamad di inatdan nangipahi'um
ay da'mi. Ya hidih nan dolan nan ali ya
na'al'altian hinan numbino'ob'on an
nun'angina. Ya daden alin himbaluy ya
numpinangngeldan inumbun hinan nabagtun
umbunanda. Ya unat goh na'amtang ya
indadaanday numbino'ob'on an do'ol hi ma'an.
Mu nidugah an manoh'a ami ti unat goh
indadaan din tagaladay ma'an an inyalidan
da'mi, ya nidugah di do''on bumanne'wangdan
amin hinan dolan di ali, ya pun'igallawda din
ma'an ya nun'ilayawda:



At binaganmi didan himbaluy an alyonmi,
Anaad ta anuhanyu nan umat hitun umipahiga?

Ya tembal nan alin alyonay, Agguymi
hiniganan an manganap hi atonmin mamatoy
hinan do''o, mu un mid mabalinanmin mamogpog.
Ya enedbal'un inali' di, Un ay waday mamogpog
hinan do''o, ya idat'uy gadwah nan mahapul'u.
Mu naligat ahan ti mi'id inah'upa' hi mangat
ta nangamung ad ugwan.

Ya unat goh dengngol'uh nen inalin nen
ali ya nidugah an impa'amlonga'.

At inali' ay hiyay, Gulat ay ta
immannung an idatmuy gadwah nan mahapulmu, ya
waday idat'uh mamogpog hinan do''o. Ya
nuntulag amih nahamad ya un'u honogon di ohah
nan tagu' ta umuyna alan din puhan Dick
Whittington an wah nan pupul.

Ya unat goh inyalinan enehgop hi Galit
ya heden nangdon ay hiya ya adi pa'ippa'ud an
umaligwah ti pohdonan pudugon nan do''on
dengngolna an umanin'innangun amin hinan
kuwaltun den baluy. Ya unat goh impogonan de
han nangdon ya immuy an numpudugna din do''o.
Ya unat goh na'amtang ya numpatoynan amin din
do''on inah'upanah nan kuwaltun den baluy. Ya
immuyna nun'anap an amin hinan dugu ta
hodonay way bumuhu'.



Ya heden ali ya ongol di immamlongana.
At dempap'uh den puha ya indat'un den
ahawana. Mu tuma'ot. Mu unat goh intudu' di
atonan mami'pi' hi ulun Galit ya inetna goh,
at heden puha ya mi'ligwan hiya.

Ya heden ihawan di ali ya nidugah di
immamlongana, ya alyonay, Hiyah te na'ahhamad
an animal an amin hitun luta ti nalakay
atonan mamatoy hinan do''o, mu ta''on hi un
mabungot hinan do''o mu ma'ma'ullay hinan
tagu. At ta''on hi un gadwah nan mahapulmi
pola' ten puha, mu ma'innilan mapla'an heten
animal ti nan aatna. At da'mi okod an
manalimun ay hiya.

Ya hi Galit ya nataynan ta mi'hinad
Barbary. Ya ad ugwan an ten immanamuta', at
ten inyali' ay Mr. Dick Whittington nan pola'
nan puhana, an balitu', ya gambang, ya nan

nanginan batun miyammah gina'u. Ya mi'id ah
umat hitun inyali' di inyalin di udumnan
pupul hitun ad London.

Ya unat goh lempah nan mun'endog hi
pupul an himmapit, ya dindinongdan amin din
na'amung. Ya hi Mr. Fitzwarren ya alyonay,
Ma'ah tu, Mr. Dick Whittington.

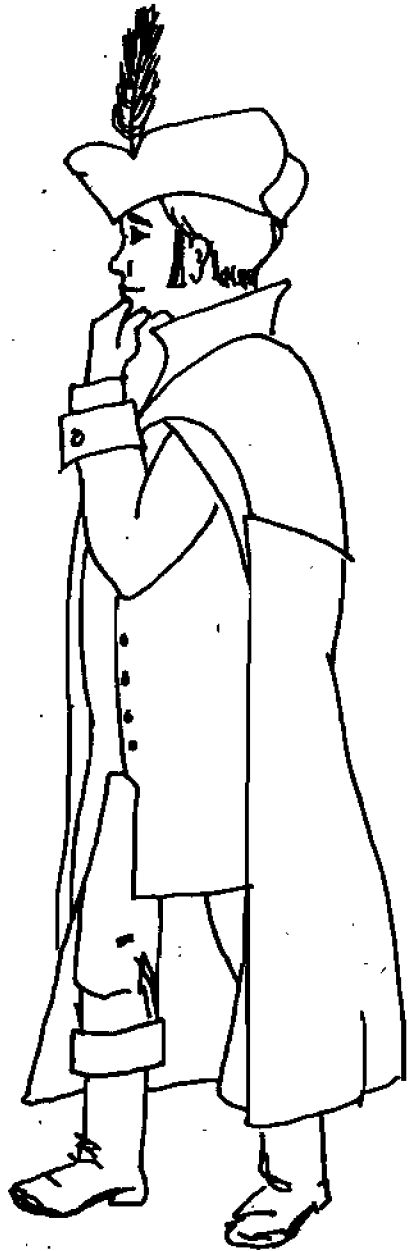
At bimmuhu' hi Dick an nalpuh'nan duguh
din nili''udana. Ya immuy an mangngal hidin
baginan nidugah an umipa'adangyan.

Ya alyon Fitzwarren di, Ad ugwan, ya mid
ah ohah inila' hi nidugah di inadangyana ya
un he''a. Nidugah an do'do''ol di
inadangyanmu ya un ha''in. At hay nahamad hi
itugun'un he''a, ya pohdo' an heten
inadangyanmu ya hiyay gun mangipadenol ay
he''a at ihamadmuy atom an mangipapto'.

Mu hi Dick ya na'etot hi amanoh'aana eden dengngolna. Ya unat goh nalpah hadi ya hi Mr. Fitzwarren ya endenolnan amin hadin tagalana at impiyapongna din bagidan indat nan mun'endog hinan pupul.

Ya hi Dick Whittington ya ngimmina mahkay hi gina'una ta umuy mun'ihkol ya palpaliwan ya gun naluh di tawon ya immilog hi Dick ya maphod an unga. Ya didan Alice Fitzwarren di mumpohhodan an mun'engha. Ya unat goh immilogda ya mun'ihawada. Ya an amin nan mun'a'ulay an tatagud London ya immuyda ni'yamung eden kasalda.

Ya da Mr. Whittington an himbaluy ya ma''aphod di itaguanda. Mu hi Dick ya adina al'alliwan din nunligligatanan inanu'anuhanah din a'ung'ungngana. Ya ene'damnan amin di ligat at ma'ma'ullay ya ma'ahhimo' hinan



nun'awotwot an tatagu. At hiyay numbalin hi apun nan police hi ad London, ya hiya goh di numpitlun nummiyul eden ongol an babluy. Ya adina al'alliwan nan badang din kengkeng di himba'an ya din puhanan hi Galit, ti diday dimmalat hi immadangyanana.

Mipibaag:

1. Ngadan han nguhun nunhituh nan it'ittang an babluy ad England an agogohgoh?
2. Hay aat nin di tatagun den ni'babluyana?
3. Mu unat goh dengngol Dick di ulgud hi aat di amaphod ad London, ya hay ninomnomna?
4. Hay inat mah nin Dick an immuy ad London?
5. Mu unat goh immuy hi Dick Whittington ad London ta umuyna hamadon din na'ulgud an dengngolna, ya hay hopap di na'at ay hiya?

6. Ya heden nanganuhan Dick an manganap hi puntamuana, ya hay ngadan nen tagun tinnigna?
7. Ya heden pi'hapitan Dick hidin tagala, ya hay na'at nin?
8. Ya unat goh limmahun han ad baluy, ya hay inatha ay Dick Whittington?
9. Hay ngadan nin nen adangyan an nangayag ay Dick?
10. Ya unat goh niddum hi Dick an mi'tamuh nan tagala, ya hay gunna aton nin ay hiya?
11. La'tot goh ya nilahhin hi Dick hinan baluy an do'ol di do''o an umipatu'al ay hiya. Mu ngadan nin di inat Dick?
12. Hay nungngadan Dick mah hinan puhana?
13. Hay dimmalat nin hi pinumhodan Dick?
14. Hede nanganuhan Dick an amin hinan ligatnah din hopapna, ya unat hay angunuhna ya hay na'at ay hiya?

Tobal:

1. Hi Dick Whittington.
2. Nun'awotwotda.
3. Pohdonan umuy tigon.
4. Nunlugan hi ongol an kalesa.
5. Nunligat ti nablay ya munhinaang.
6. Din mataban tagalan munhaang.
7. Limmahun nan ad baluy.
8. Inggohgohhana ta inayaganad mi'tamu.
9. Fitzwarren.
10. Aboholana.
11. Ngimminah puha.
12. Hi Galit.
13. Pola' di puha.
14. Pinumhod an nidugah di inadangyana.